

Natura 2000 område nr. 173 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand

Områdebeskrivelse

Natura 2000-område 173 er et meget stort kystnært marint område med en lang, flad og bugtet kystlinje. Det består af en god bid af Smålandsfarvandet nord for Lolland og Falster, som via Guldborgsund er forbundet med farvandet ned til sandrevlerne Rødsand og Hyllekrogtangenen mod syd. Der er en del øer og holme i området; de største øer Fejø og Femø i Smålandsfarvandet indgår dog kun med kyststrækningerne. Generelt er det lavvandede marine område præget af sandbund med spredte sten, men ellers er de marine områder meget forskellige.

Adskillige steder er kystlinjen modificeret ved hjælp af diger, mest omfattende ved Saksfjed og Bøtø Nor. Andre steder er der en friere landskabsdannelse, således langs erosionskysten på Sydfalster og i form af rev- og krummoddedannelse ved Rødsand og Hyllekrog. I området forekommer syv vildtreservater for fugle samt et sælreservat med jagt- og færdselsrestriktioner.

Det samlede areal er på 79.069 ha, hvoraf langt størstedelen er havområder.

Vigtigste naturværdier

Området er udpeget for at beskytte en lang række naturtyper og arter, særligt kystnaturtyper, vandfugle og sæler.

I den sydlige del af Smålandsfarvandet findes store områder med sammenhængende ålegræsbede. De marine naturtyper er spisekammer for internationalt beskyttelseskrævende fuglearter. Det gælder for oversomrende og rastende flokke af svaner, ænder, og gæs. Andre arter er knyttet til området både i forbindelse med anlæg af yngleplads og under fødesøgning, bl.a. kystfuglene og sælerne

Spættet sæl og gråsæl yngler begge i området, og et område omkring Rødsand er udpeget som sælreservat. Her er et særligt nationalt ansvar, da det er et af de meget få steder i Danmark, gråsælen yngler. Sælerne er knyttet til marine områder med sandbanker og sandrevler.

Strandenge med deres salttålende plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Flere af strandengsplanterne forekommer kun i Sydøstdanmark. Bag strandengene, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær.

De fugtige naturtyper på land er levested for sjældne og sårbare arter af fugle, der forekommer som både ynglefugle og rastende eller trækkende fugle i området.

Den truede bille eremit er senest fundet i Keldskov i 1980.

Trusler mod området naturværdier

Næringsstofbelastning er et problem mange steder i det marine område, men især langs kysten, hvilket ses ved store forekomster af trådalger og manglende udbredelse af ålegræs. Ålegræs er føde for bl.a. svaner, men danner også et fysisk miljø for smådyr og fisk, som er føde for fugle og sæler. Øget næringsbelastning medfører tillige nedsat sigtbarhed i vandet og dermed forringede fødesøgningsmuligheder for mange kystfugle – bl.a. ternere.

Kystsikring spiller en fremtrædende rolle i området. Lavvandede områder er i tidens løb inddiget og opdyrket. Bag digerne findes naturarealer, hvor det er praksis i pumpelagene der er afgørende for naturkvaliteten. Der er eksempler på, at intensivering af pumpning har tørlagt ynglelokaliteter for sjældne arter som brushane og stor kobbersneppe.

Forstyrrelse i form af færdsel og landgang på de ubeboede øer og landtanger kan være en alvorlig trussel mod de jordrugende fugle og sæler.

Tilgroning med træer, buske og høje urter er et problem, hvor driften af de lysåbne naturtyper ophører eller er for ekstensiv. Andre trusler udgøres af rynket rose, der særligt er et problem i klitområder, hvor den breder sig. Af andre invasive arter kan nævnes kæmpebjørneklo, der især ses på fugtige arealer.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges, eller at skovnaturtyper konverteres til andre skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet.

Ræv udgør en trussel mod flere af de mest sårbare fuglearter som trane, ternere, ænder og vadefugle. På strandenge fungerer træer og buske som skjulested for ræve og udkigspost for krager og udgør derfor en trussel for ynglende fugle. På nogle af de ubeboede øer har fuglene meget ringe ynglesucces på grund af ræv, mink og rotter.

Målsætning

I området skal fødegrundlaget for de rastende fugle og sælerne samt naturtyperne i de fladvandede områder sikres især ved en mindselse af næringsstoffudvaskningen til de marine områder.

Naturtyperne på udpegningsgrundlaget skal gå mod gunstig bevaringstilstand, bl.a. ved at søge at sammenkæde små isolerede forekomster, udvide eksisterende og rydde for uønsket opvækst, herunder invasive arter.

Områdets store antal hav- og kysttilknyttede fuglearter samt spættet sæl og gråsæl skal sikres bedre mod menneskelige forstyrrelser og rovdyr. Levestederne og fødesøgningsområderne for arterne på udpegningsgrundlaget skal sikres mod ødelæggelse og fragmentation bl.a. ved udvidelse af arealet.

Indsats i 1. planperiode

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger		X		
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		X		
Reducere forstyrrelser Fx færdsel, sejlads og jagt	X			
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder	X			

Indsatsen vil overvejende dreje sig om reduktion af næringsstofftilførslen til havet, sikring af og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning) af landnaturtyperne samt gennemføre en indsats over for invasive plantearter. Reduktionen af næringsstoffer til de marine områder reguleres via vandplanen. For mange vandafhængige naturtype vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi.

Der foretages en sammenkædning af forekomsterne af små isolerede bestande af rigkær og kalkoverdrev, hvor det er muligt. Indsatsen for skovene vil dreje sig om beskyttelse af skovarealerne, samt sikring af en skovnaturtypebevarende drift og pleje.

Levesteder og fødesøgningsområder for fugle, sæler og de landlevende dyr på udpegningsgrundlaget skal sikres mod ødelæggelse og for bl.a. plettet rørvagtel skal arealet udvides for at sikre artens fremtidige eksistens. Levesteder for splitterne og dværgterne sikres ved, at vedplanter ryddes, og høj vegetation slås i nærheden af ynglepladser på småøer og holme. For flagermus sikres gamle hule træer og andre levesteder, hvor arterne konstateres.